

1. Propunere pentru identificarea zonelor potențiale de “protecție strictă” conform îndrumărilor CE¹ pentru aplicarea Strategiei Europene pentru Biodiversitate 2030.

A. Ecosisteme acvatice cu valoare ecologică ridicată reprezentate de cursuri de apă și zonele umede adiacente, împreună cu zonele tampon de protecție aferente (reprezentate în principal de păduri ripariene).

Valori de conservare considerate	Delimitare spațială
<ul style="list-style-type: none"> ● Albia minoră a cursurilor de apă și zonele umede adiacente (foste meandre, meandre părăsite) ale cursurilor de apă ● Cursurile de râu liber-curgătoare cu conectivitate longitudinală, laterală, verticală și temporală asigurate ● Corpurile de apă cu valoare ecologică foarte bună și bună ● Zone cu habitate ripariene inclusiv suprafețe cu vegetație forestieră adiacente cursului de apă (instalate pe terenuri agricole, foste meandre (meandre părăsite) ● Suprafețe cu vegetație forestieră, habitate de tufărișuri, habitate de pajiști din albiile majore (zone de luncă). ● zone de reproducere pentru speciile de pești cu valoarea ecologică și / sau economică ridicată (sturioni, păstrăvi, crap, etc) ● habitate tipice speciilor endemice (ex. <i>Romanichthys</i>) 	<ul style="list-style-type: none"> ● Zona de protecție a albiilor minore și majore / luncile râurilor conform distanțelor de protecție și definițiilor de delimitare indicate de Legea Apelor respectiv Metodologia privind delimitarea albiilor minore ale cursurilor de apă. ● În baza criteriilor de desemnare a cursurilor liber-curgătoare (“free-flowing rivers”) stabilite la nivel European ● Delimitările realizate prin implementarea Directivei Cadru Apă pentru corpurile de apă în starea ecologică bună și foarte bună ● Zone de hazard și risc la inundații și zonele de atenuare a viiturilor conform hărților de hazard și risc și a Planurilor de Management al Riscului la Inundații ● Păduri și habitate ripariene de interes comunitar sau cu valoare conservativă ridicată, reprezentative la nivel național ● Utilizarea metodologiei „no-go” folosite pentru identificarea listei sectoarelor cursurilor de apă care nu sunt afectate de activități umane (HG 111/2020) ● Delimitările realizate prin studiile de identificare a habitatelor speciilor endemice și a celor valoroase din punct de vedere ecologic și economic (ARBDD, INCDDD, IBB, Universitatea București, etc.)
Priorități regionale privind desemnarea:	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ asigurarea conectivității ecologice longitudinale, laterale, verticale și temporale a rețelei hidrografice și a zonelor umede adiacente (cu accent pe conectivitatea sectoarelor cu grad de naturalitate ridicat, care nu sunt incluse în rețeaua de arii protejate) ➤ zone cu peisaj lipsit de elemente de refugiu pentru specii terestre ➤ zone cu habitate și specii de interes comunitar ➤ zone cu nevoi de reconstrucție sau intervenții prin soluții bazate pe natură pentru atenuarea eroziunii sau a riscului la inundații 	
<p>Nota:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Corelare cu Planurile de Management al Bazinelor Hidrografice și Planurile de Management al Riscului la Inundații – preluare zone și măsuri (e.g. menținerea sau creșterea suprafeței de păduri din bazinele hidrografice asigurarea conectivității laterale și longitudinale) - Corelare cu metodologia de desemnare a cursurilor de râuri „free-flowing” la nivel European 	

¹ https://environment.ec.europa.eu/publications/criteria-and-guidance-protected-areas-designations-staff-working-document_en

Măsuri de management

Restricții:

- Defrișarea vegetației forestiere cu excepția căilor de acces / traversare necesare gestionării durabile a terenurilor
- Extragerea arborilor din albia minoră și zona de protecție a cursului de apă
- Exploatarea agregatelor minerale
- Periclitarea conectivității sectorului de râu (ex. prin instalarea de praguri transversale, captări de apă etc.)
- lucrări de regularizare a albiei minore și a malurilor
- construcția de diguri și baraje

Măsuri active de management:

- ✓ Activități de cosire și pășunat în albiile majore
- ✓ Extragere de material lemnos în regim conservare; se vor extrage cu prioritate speciile alohtone /invazive
- ✓ Pentru prevenirea inundațiilor și eliminarea eventualelor blocaje în scurgerea liberă a apelor vor fi permise lucrări de curățire a albiilor cu îndepărtarea vegetației lemnoase.
- ✓ Pescuit de agrement
- ✓ Lucrări privind intervenții de prevenire a dezastrelor naturale
- ✓ Reconstrucție ecologică
- ✓ Constituirea de blocuri fizice eligibile la plăți APIA și pe suprafețele împădurite pentru menținerea acestora

A.1. Argumente privind identificarea ca zone potențiale de "protecție strictă": (i) **valoarea conservativă ridicată** pentru biodiversitate și (ii) îndeplinirea **serviciilor ecosistemice** pentru **adaptarea** și combaterea efectelor **schimbarilor climatice**.

Funcționalitate:

- ✓ asigură protecția și **funcționalitatea habitatelor acvatice** a cursurilor de apă
- ✓ asigură epurarea biologică și retenția poluanților ce afectează calitatea apei
- ✓ contribuie la diminuarea riscului la inundații prin aplicarea soluțiilor bazate pe natură

Conectivitate:

- ✓ asigură **conectivitatea ecologică longitudinală** a cursurilor de apă
- ✓ asigură conectivitatea & **zone de refugiu** pentru specii terestre în zone cu peisaj dominat de culturi agricole intensive (lipsit de astfel de avantaje)
- ✓ asigură conectivitatea **rețelei de arii protejate**

Reprezentativitate:

- ✓ **habitate de interes comunitar** /prioritare (e.g. 91E0*, 92A0, 91F0, 6430, 3150, 6440, 3240, 3270, etc.) sau habitate naturale de mare valoare conservativă reprezentative la nivel național (e.g. tufășișuri de sălcii, vegetație de margini de ape, mlaștini, izvoare și pâraie)
- ✓ **specii de interes comunitar** unele chiar prioritare/strict protejate UE și RO, nu doar acvatice ci și terestre care sunt dependente de aceste zone de refugiu /conectivitate în astfel de peisaje dominate de culturi agricole intensive (e.g. mamifere: *Mustela lutreola*, *Castor fiber*, *Lutra lutra*, *Cricetus cricetus*, *Mustela eversmani*, *Felis silvestris*; reptile: *Emys orbicularis*, *Coronella austriaca*, *Natrix tessellata*; amfibieni: *Bombina variegata*, *Bombina bombina*, *Triturus cristatus*, *Triturus montandoni*, *Triturus dobrogicus*, *Hyla arborea*, *Bufo viridis*; pești: *Zingel sp.*, *Romanogobio sp.*, *Sabanejewia balcanica*, *Sabanejewia sp.*, *Rhodeus amarus*, *Cobitis sp.*, *Hucho hucho*; păsări: *Falco naumanni*, *Aquila heliaca*, *Asio flammeus*, *Alcedo atthis*, *Lanius collurio* etc.)

A.2 Argumente tehnice și de guvernare

(i) Există **prevederi legale în vigoare care instituie deja un regim diferențiat de protecție** de-a lungul cursurilor de apă și a zonelor umede adiacente:

- Legea apelor 107/1996 (Anexa 2) – instituie criteriile spațiale pentru stabilirea unor zone tampon de protecție (inclusiv pentru protecția albiilor minore); stabilește regimul de management pentru pădurile din albiile majore, din zonele dig-mal, precum și benzile de pădure situate de-a lungul

râurilor neîndiguite (păduri cu funcții speciale de protecție); reglementează regimul arborilor și arbuștilor de pe terenurile situate în albiile majore ale cursurilor de apă;

- Directiva nitrați (HG 964/2000 - Ordin 333/2021) – instituie criteriile spațiale pentru stabilirea zonei tampon de protecție împotriva poluării cu nitrați din surse agricole
- Metodologie de delimitare a albiilor minore ale cursurilor de apă care aparțin domeniului public al statului (Ordin 2115/2021)

- (ii) **PNS- PAC GAEC 8** care vizează ca un procentaj minim (4-7%) din suprafața agricolă să fie dedicată **zonelor sau elementelor neproductive / pârlăgă sau de peisaj** - prin aceasta măsură se oferă practic o mai bună coerență și integrare a eforturilor de conservare
- (iii) Nu afectează schemele de **plată APIA** existente pentru culturile agricole
- (iv) Se impune acordarea de **subvenții /plăți conservatorii pentru aceste suprafețe**, pentru a susține eforturile de conservare; astfel aceste suprafețe vor deveni eligibile la plată

- (v) Anticipează soluționarea unor **prevederi europene obligatorii**: [EU Nature restoration law](#) și [EUDR](#) (Reg. UE 1115 /2023 „Deforestation-free”)

- (vi) Prevenine defrișarea și asigură conservarea vegetației forestiere din afara fondului forestier național în zonele de protecție și susține încadrarea recoltelor de lemn în limitele previzionate pentru silvicultură, stabilite în contextul politicilor UE privind clima și energia pentru 2030 (LULUCF, RED).

Context: România are conform [EU observatory on deforestation and forest degradation](#) cca 9 mil. ha terenuri acoperite cu vegetație forestieră (conf. definiției FAO pentru păduri). România raportează **7 mil. ha păduri** (conf. [Inventarului Forestier Național](#)) din care doar pentru **6,4 mil. ha** încadrate în fond forestier național (**FFN**) este aplicabil regimul silvic. Aproximativ **0,3 mil ha** sunt terenuri acoperite cu vegetație forestieră situate în zona de protecție a cursurilor de apă și zonele umede adiacente

2. Propunere pentru identificarea zonelor potențiale de “protecție strictă” conform îndrumărilor CE² pentru aplicarea Strategiei Europene pentru Biodiversitate 2030.

A. Peisaje mozaicate silvo-pastorale (agro-silvice) cu mare valoare conservativă, reprezentate de mixul de habitate de pajiști-tufărișuri-păduri.

Valori de conservare considerate
<ul style="list-style-type: none">• Funcționalitatea ecologică a peisajului mozaicat silvo-pastoral (agro-silvic) format din mixul de habitate forestiere /tufărișuri din afara fondului forestier național și fânețele /pajiștile permanente (vezi A.1)• Peisajului mozaicat silvo-pastoral (agro-silvic) își maximizează valoarea de conservare dacă sunt incluse și zonele umede respectiv habitatele de stâncării /grohotisuri.
Priorități privind desemnarea:
(i) creșterea conectivității ecologice a habitatelor forestiere prin „anveloparea” trupurilor de pădure izolate din FFN cuprinse în mozaic (ii) îmbunătățirea conectivității ecologice a rețelei de arii naturale protejate (iii) suprafețe ce asigură conectivitatea ecologică la nivel regional și care au fost incluse în coridoare ecologice identificate prin proiecte științifice finanțate /recepționate de autorități (iv) suprafețe din ariile naturale protejate desemnate, unde pădurile /tufărișurile sunt identificate și cartate ca habitate de interes comunitar prin PM ale AP Natura 2000 (v) suprafețe situate în bazine hidrografice cu riscuri de inundații (vi) pășuni afectate de degradarea terenurilor cu nevoi de reconstrucție sau intervenții prin NbS pentru atenuarea eroziunii sau a riscului la inundații (vii) suprafețe de mozaic pajiști-pădure izolate la nivel de peisaj ce funcționează ca ritmatori de biodiversitate (biodiversity pacemakers) pentru zone învecinate debilitate ecologic
Nota: <ul style="list-style-type: none">- Corelare cu distribuția Fondului Forestier Național (i).- Corelare cu distribuția rețelei de AP (ii)- Corelare cu coridoarele ecologice identificate prin proiecte științifice recepționate de autoritatea competentă (iii)- Corelare cu PM ale Ariilor Naturale protejate (iv)- Corelare cu PM al Riscului la Inundații unde menținerea acestui mozaic are implicații semnificative (v)- Corelare cu baza de date APIA (vi)
Măsuri de management
Protecție strictă a peisajului mozaicat silvo-pastoral (agro-silvic) , prin măsuri de management active Restricții: <ul style="list-style-type: none">✓ Defrișarea³ vegetației forestiere✓ Exploatarea agregatelor minerale✓ Schimbarea categorie de folosință (e.g. în drumuri de acces, intravilan) pe mai mult de 5% din peisaj (motiv pentru care propunerile de suprafețe potențiale ar trebuie declarate > 10%).✓ Impădurirea cu speciilor alohtone Măsuri active de management: <ul style="list-style-type: none">✓ Activități de cosire și pășunat, inclusiv în zona de pădure /tufărișuri✓ Extragerea masei lemnoase (i.e. anual max. 1% din volumul de lemn pe picior, fără deschiderea de ochiuri mai mari de 2 înălțimi de arboret)✓ Recoltare fructe și ciuperci (cu limitări dispuse prin acte de reglementare)✓ Lucrări privind intervenții de prevenire a dezastrelor naturale✓ Reconstrucție ecologică✓ Constituirea de blocuri fizice eligibile la plăți APIA și pe suprafețele împădurite pentru menținerea acestui peisaj mozaicat

A.1. Argumente privind identificarea **peisajelor mozaicate silvo-pastorale (agro-silvice) cu mare valoare conservativă** formate din habitate de pajiști-tufărișuri-păduri, ca zone potențiale de “protecție strictă”: (i)

² https://environment.ec.europa.eu/publications/criteria-and-guidance-protected-areas-designations-staff-working-document_en

³ Conform definiției EUDR

valoarea conservativă ridicată pentru biodiversitate; (ii) crește coerența rețelei Natura 2000 și îmbunătățește conectivitatea siturilor Natura 2000; (iii) îndeplinirea **serviciilor ecosistemice** pentru **adaptarea și combaterea efectelor schimbărilor climatice** (4.1.4. Other ecosystems)

Reprezentativitate:

- ✓ **habitate** de interes comunitar /prioritare
- ✓ **specii de interes comunitar** sau prioritare/strict protejate UE și RO
- ✓ zona de tranziție între pajiștile permanente și pădure constituie o **zone extinsă de ecoton** ce adăpostește o **biodiversitate specifică ridicată**.
- ✓ esențiale pentru **păstrarea identității culturale a comunităților** locale în zonele în care există în mod **tradițional de utilizare**

Proportionalitate:

- ✓ acoperă **suprafețe extinse specifice la nivel național** (peste 3 milioane ha la nivel național)

Conectivitate:

- ✓ asigură menținerea /îmbunătățirea **conectivității funcționale** a trupurilor izolate de pădure din FFN **pentru speciile dependente de pădure** ce au capacitate redusă de dispersie (e.g. insecte, ciuperci etc.)
- ✓ constituie **zone centrale de distribuție ale rețelelor de conectivitate** (i.e. sunt peisaje naturale cu favorabilitate ridicată pentru mamifere); constituie un mix de habitate favorabile incluse în **coridoare ecologice** (a se vedea proiectele de conectivitate implementate în RO pentru carnivorele mari ca specii umbrelă)

Funcționalitate:

- ✓ asigură **funcționalitatea ariilor protejate** prin conservarea habitatelor de interes comunitar (convergență cu planurile de management ale siturilor Natura 2000)
- ✓ împreună cu habitate de pajiști, susțin funcțional **zoocenoze specifice zonelor de tranziție**
- ✓ dețin o **reziliență sporită** comparativ cu pădurile create artificial (prin împădurirea terenurilor agricole), fiind instalate în mod natural prin **procese naturale de succesiune**
- ✓ dispun de o **adaptabilitate sporită**, cu capacitate mare de evoluție datorită dinamicii crescute și a numărului mare de specii edificatoare caracteristice

A.2 Argumente tehnice și de guvernare

(vii) Pădurile/tufărișurile din afara fondului forestier (cu excepția celor care sunt cartate ca habitate de interes comunitar prin planurile de management), **pot fi defrișate în mod legal** deoarece: (*) nu beneficiază de reglementări de management dedicate, iar (**) plățile APIA pentru pajiști permanente stimulează mărirea blocurilor fizice eligibile în defavoarea suprafețelor acoperite de păduri /tufărișuri

(viii) **Nu** afectează schemele de plată **APIA** existente pentru pășuni

(ix) Terenurile pe care este instalată vegetația forestieră își vor păstra destinația agricolă. Se vor putea acorda **subvenții /plăți conservatorii și pentru aceste suprafețe**, care vor devenii eligibile la plată, pentru a susține eforturile de conservare

Context. Romania are conform [EU observatory on deforestation and forest degradation](#) cca **9 mil. ha** terenuri acoperite cu vegetație forestieră (conf. definiției FAO pentru păduri). România raportează **7 mil. ha păduri** (conf. [Inventarului Forestier National](#)) din care doar pentru **6,4 mil. ha** încadrate în fond forestier național (**FFN**), pentru care este aplicabil regimul silvic. Aproximativ **1,2 mil ha** sunt terenuri acoperite cu vegetație forestieră (pășuni împădurite) care împreună cu pajiștile /fânețete permanente și stâncăriile formează un peisaj mozaicat cu înaltă valoare de conservare de peste **3 mil ha**, absolut semnificativ la nivel național mai ales în ce privește biodiversitatea

(x) **Prevenine defrișarea legală** și asigură **conservarea vegetației forestiere** din afara fondului forestier național și susține **încadrarea recoltelor de lemn** în limitele previzionate pentru silvicultură, stabilite în contextul politicilor UE privind clima și energia pentru 2030 (**LULUCF, RED**).

(xi) **Anticpează soluționarea unor prevederi europene obligatorii:** [EU Nature restoration law](#) și [EUDR](#) (Reg. UE 1115 /2023 „Deforestation-free”)